

De Resultaten ... De intermediairen aan het woord

De resultaten van de volwassenencampagne werden in december 2006 gepubliceerd en zijn ondertussen doorgestroomd naar belangengroepen, milieuraden en lokale besturen. Vraag is wat deze intermediairen van de resultaten vonden? De biomonitor trok naar Oost- en West-Vlaanderen en sprak met Katia Vandendriessche, directeur van de gezondheidsdienst van de stad Gent, en met Gabriël Vandemaele, lid van de milieuraad van de gemeente Poperinge en van de provinciale milieu- en natuurrad West-Vlaanderen.

Auteur: Bert Morrens (Universiteit Antwerpen)

Download dit artikel (in pdf)

Bezoek de website van het Steunpunt Milieu en Gezondheid

Het Steunpunt

Katia Vandendriessche

Via welke weg leerde u het Steunpunt Milieu en Gezondheid kennen?

Katia Vandendriessche: bij de aanvang van de eerste campagne van de pasgeborenen heb ik een provinciale informatievergadering bijgewoond. Zo leerde ik het Steunpunt voor het eerst kennen. Nu is het vooral via de medisch milieukundige (MMK) van de stad Gent en de digitale nieuwsbrief dat onze gezondheidsdienst op de hoogte blijft van de activiteiten van het Steunpunt.

Gabriël Vandemaele: ik heb het Steunpunt pas in 2004 leren kennen via de milieumambtenaar van Poperinge. Hij bracht mij in contact met de medisch milieukundige die een voorstelling gaf over het biomonitoringsonderzoek van het Steunpunt. Nadien heb ik de studie samen met de MMK verder opgevolgd.

De Campagne

En wat vindt u van de campagne en van het concept biomonitoring? Is dit een goed onderzoek?

Katia Vandendriessche: deze studie is zeer goed omdat er duidelijk een gebrek was aan wetenschappelijke gegevens.

Dit onderzoek geeft een aanzet, er is nu effectief gestart met het verzamelen van gegevens. Maar het wordt volgens mij pas echt interessant indien je vervolgstudies gaat uitvoeren en zo mogelijke trends kan waarnemen. Naast monitoring is ook databeheer een heel belangrijke opdracht. Het uitbouwen van een gegevensbank voor milieu en gezondheid die gekoppeld kan worden aan reeds bestaande onderzoeksgegevens op andere aggregatieniveaus, en die vlot toegankelijk is voor bijvoorbeeld huisartsen of MMK's is volgens mij van essentieel belang.

Gabriël Vandemaele: ik vind dit soort onderzoek zeer belangrijk. Ik vraag me af waarom de overheid niet veel vroeger is gestart met deze studie. Dan hadden we nu misschien meer duidelijkheid over de interpretatie en konden we makkelijker beleidsbeslissingen nemen. Nu zit het onderzoek nog in een soort studiefase en zijn er bijgevolg nog heel wat vragen en onzekerheden.

De Resultaten

Had u deze resultaten verwacht?

Katia Vandendriessche: ik had meer opvallende zaken verwacht, zaken waaraan je als lokaal bestuur direct kan werken. Nu zie ik vooral hoe complex de materie is. Je kunt hier niet rechtstreeks conclusies uit trekken, de gegevens vragen om een verdere uitwerking. Ik stel voor Gent wel verhoogde waarden vast voor lood en PCB's, maar echt alarmerende cijfers zijn er niet uit de studie gekomen. Gent zit eigenlijk drie keer in de campagne: als agglomeratie, als havengebied en als verbrandingsoven. Voor dit verstedelijkt en geïndustrialiseerd gebied had ik eigenlijk veel slechtere resultaten verwacht.

Gabriël Vandemaele: ik ben echt geschrokken van de resultaten uit het landelijk gebied. Kijk maar naar de verhoogde waarden voor PCB's, DDE, HCB en lood. Dit lijkt me zeer verontrustend. Maar men moet hier duidelijk nog verder onderzoek doen naar de oorzaken van deze verhoogde waarden, want nu blijf ik met heel wat vragen zitten. Mag ik bijvoorbeeld nog wel groenten en fruit in mijn tuin kweken en aan mijn kleinkinderen geven? Of koop ik beter alles in een grootwarenhuis? Er is nog

De Boodschap

overleg op lokaal niveau over de resultaten zou zeer nuttig zijn.

Hoe kunnen of moeten lokale overheden volgens u reageren op deze studie?

Katia Vandendriessche: overleg op lokaal niveau over de resultaten zou zeer nuttig zijn. Ik zou bijvoorbeeld eens graag rond de tafel gaan zitten met alle partners die in Gent bezig zijn met milieu en gezondheid om te kijken wat we uit deze studie kunnen leren en hoe wij als lokale overheid onze taken kunnen opnemen. Want dat haal je niet direct uit deze studie. Het gaat meestal over algemene dingen die vaak enkel interpreteerbaar zijn op groepsniveau. Als stad kan je daar niet veel mee. Ik denk ook dat er meer aandacht moet zijn voor het afstemmen van de richtwaarden van blootstelling. Want omdat er nu geen echt alarmerende resultaten uit de studie komen bestaat het gevaar dat je als beleidsmaker kan gaan denken 'we zitten goed, we moeten niets veranderen', en dat kan volgens mij toch niet de boodschap zijn van de biomonitoringscampagne.

Gabriël Vandemaele: de eerste reflex van de overheid zal zijn om de bevolking te sensibiliseren. Maar ik geloof daar niet meer in. We hebben dit in het verleden té veel geprobeerd. Volgens mij zijn de mensen nu 'moe aan sensibilisatie'. In deze complexe materie zal er meer via verschillende wegen gewerkt moeten worden. En de overheid zal duidelijke stappen moeten ondernemen indien er een gevaar is voor de gezondheid. Ze mag zich daarbij niet laten beïnvloeden door economische argumenten. Helaas zal de overheid nooit harde maatregelen treffen omdat ze met handen en voeten gebonden is aan die industrie. Het economische primeert immers steeds op het ecologische. Dat is jammer.

De Communicatie

Wat vond u van de communicatie van de resultaten?

Katia Vandendriessche: volgens mij is het belangrijk om steeds via verschillende kanalen en via verschillende vormen de lokale besturen en de bevolking te bereiken. Het Steunpunt heeft zich hiervoor echt ingespannen: er is de website, de nieuwsbrief, de brochures, de studiedagen, enzovoort. Voor ons is er bij de rapporten wel steeds een dubbele omzetting nodig: het omzetten van de globale resultaten naar de lokale context van Gent, en een omzetting van de technische gegevens naar concrete en begrijpbare feiten. De pers heeft in dit alles relatief weinig belangstelling getoond, volgens mij omdat de resultaten uit het onderzoek niet spectaculair genoeg waren.

Gabriël Vandemaele: de rapporten zijn wetenschappelijk goed opgebouwd maar zijn té technisch om als boodschap over te brengen naar de lokale overheid of de burger. Dit moet nog begrijpbaar worden omgezet. Medisch milieukundigen en huisartsen hebben hier een rol te spelen denk ik. Ook de macht van de media moet gebruikt worden, maar helaas zijn zij amper voor deze problematiek te mobiliseren.

De Streek, de klachten

Wat zijn de voornaamste klachten van de burger in verband met milieu en gezondheid in deze streek?

Katia Vandendriessche: er komen veel klachten over kleine vormen van overlast, bijvoorbeeld sluikeurstenen of hondenpoep, maar verbazingwekkend weinig over de emissies van bedrijven en industrie. Volgens mij komt dit omdat de gevolgen hiervan niet direct zichtbaar zijn in het straatbeeld, terwijl ze waarschijnlijk wel de grootste impact op onze gezondheid hebben. Daarnaast zie ik ook pieken van bepaalde klachten naar aanleiding van wat er in de pers verschijnt, bijvoorbeeld in verband met asbest, GSM-masten of hoogspanningskabels.

Gabriël Vandemaele: er zijn vooral lokale klachten van lawaai- en reukhinder. Over GSM's komen ook soms vragen, maar dit is voor velen een geaccepteerd risico omdat we niet meer zonder kunnen. Verder is de kwaliteit van het grondwater voor sommigen een probleem omdat men dit in landelijk gebied vaak nog zelf oppompt. Toch blijven al die klachten beperkt, omdat ze vaak minder zichtbaar en minder

Gent

bespreekbaar zijn. Bij een overlijden gaat men bijvoorbeeld nooit zeggen dat dit het gevolg van een milieuprobleem was.

Landdelijk Vlaanderen

De participatieparadox

Is er voldoende maatschappelijk draagvlak voor de thematiek van milieu en gezondheid? Is er bereidheid om er iets aan te doen?

Katia Vandendriessche: er is weinig interesse van de bevolking. Van een algemene gevoeligheid voor de problematiek is nog geen sprake. We beseffen nog te weinig wat de impact van bepaalde stoffen op ons leefmilieu is, omdat we het vaak niet merken in ons dagelijks leven. De gegevens uit de biomonitoringscampagnes zijn ook in dat opzicht belangrijk, maar het is zeer moeilijk om mensen te motiveren als je niet concreet kunt zeggen wat de resultaten zullen zijn.

Gabriël Vandemaele: het milieu is geen attractief thema. Enkel voor bepaalde facetten zijn een beperkt aantal mensen te mobiliseren, bijvoorbeeld in een actiegroep rond sluikstorten. De ervaring die ik uit de milieuraad heb is dat veel mensen wel zeggen dat het milieu heel belangrijk is, maar dat ze er zelf weinig voor willen doen. Dit wordt ook in het perceptieonderzoek bevestigd en dat ontgoochelt mij sterk. Mensen waarderen het dat je werkt voor het milieu, maar zelf meedoen willen ze niet.

* Deze nieuwsbrief is een gemeenschappelijk initiatief van vier verschillende actoren: de Gezondheidsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap, het Steunpunt Milieu & Gezondheid, Cel Milieu en Gezondheid van de Administratie Milieu-, Natuur-, Land en Waterbeheer en de medisch milieukundigen verbonden aan de LOGO's. Samen maken zij deel uit van het Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk. Bij de verschillende bijdragen aan de nieuwsbrief wordt duidelijk aangegeven worden wat de achtergrond van een auteur is. De informatie in dit artikel valt onder de verantwoordelijkheid van de auteur. Behalve voor verkoop of commerciële doeleinden staat het iedereen vrij artikels of informatie van deze nieuwsbrief of website over te nemen, bijvoorbeeld in uw eigen nieuwsbrief of krant, samen te vatten of vertalen of voorwaarde dat u deze nieuwsbrief als bron vermeldt. We zouden het op prijs stellen om een kopie van uw publicatie te ontvangen op de coördinatiecel van het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Voor adresgegevens (raadpleeg de contactpagina).

[^ top](#)